

**ОПШТИНА ТИТЕЛ**

**АКЦИОНИ ПЛАН**

**ПРИСТУПАЧНОСТ – ДИЗАЈН ЗА СВЕ  
У ОПШТИНИ ТИТЕЛ**

**ЗА ПЕРИОД ОД 2011-2014 ГОДИНЕ**

**Т И Т Е Л 2010. ГОДИНЕ**

## Садржај

Уводна реч председника општине

Увод

Резиме

### 1. Анализа контекста

1.1. Општи подаци о општини

1.2. Корисничке групе

1.3. Досадашње активности на повећању приступачности

1.4. Обрада података и анализа стања SWOT

### 2. Стратешки циљеви

3. Специфични циљеви задаци и активности

4. Механизми за имплементацију

5. Праћење и оцене успешности

6. Ресурси

7. План комуникације

8. Акциони план (табеларно)

## **Уводна реч председника општине**

## Увод

Акциони план приступачност – дизајн за све – у општини Тител је резултат активности приступања општине Тител пројекту „Мрежа градова и општина за све“.

Партнери на реализацији овог пројекта су поред Центра „Живети усправно“ из Новог Сада и Јужнобачки управни округ и Покрајински завод за социјалну заштиту.

Пројекат подржавају Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, Фонд за отворено друштво и Комисија за демократију амбасаде САД.

Самим укључењем у реализацију овог пројекта општина Тител је преузела обавезе и определила се за низ активности и мера међу којима је на првом месту израда и имплементација овог акционог плана.

Решењем председника општине Тител о образовању радне групе за приступачност на територији општине одређена је сврха образовања радне групе, именовани су чланови и дефинисана је улога радне групе.

Сврха образовања радне групе је унапређење сопствених капацитета за планирање кроз обуке организоване од стране Центра „Живети усправно“, примена стечених и усвојених знања, анализа релевантних националних стратешких докумената, дефинисање стратешких и специфичних циљева, задатака и активности, израда завршног стратешког документа као и иницирање и грађење партнерства између локалне самоуправе с једне стране и свих организација и институција на локалном нивоу са друге стране.

Чланови радне групе који су учествовали у планирању и реализацији израде акционог плана су:

1. Милан Настасић, председник СО, координатор на изради акционог плана
2. Марија Олах Калмар, Црвени крст, члан
3. Горан Поповић ЈП „Простор“ члан
4. Снежана Фуртула, Центар за социјални рад, члан
5. Радмила Којић, члан Одељење за привреду Општине Тител

Радна група за приступачност је током 2010. године била укључена у обуку о основама приступачности коју је организовао носилац пројекта Центар „Живети усправно“ . Радна група је одржана неколико радних састанака и израдила предлог овог акционог плана.

Израђени предлог акционог плана радна група ће доставити у фебруару Општинском већу на разматрање.

## Разиме

Акциони план Приступачност – Дизајн за све – у општини Тител за период 2011-2014 године има за циљ унапређење квалитета живота људи кроз повећање приступачности окружења, производа и услуга.

Остварење циља захтева реализацију специфичних циљева, задатака и активности и разумевање концепта који се односи на све људе (дизајн за све) а не само на особе са инвалидитетом (специјалан дизајн).

У том смислу кроз реализацију овог плана обезбеђује се једнако учешће свих грађана без обзира на физичке, интелектуалне карактеристике или године старости у задовољењу њихових потреба.

Из свега наведеног утврђени су приоритети у погледу превазилажења тренутно неповољног стања и утврђене предложене мере и поступци.

Овим планом су одређени механизми и поступци за имплементацију предвиђених мера и начина за грађање успешности спровођења активности у периоду за који се доноси Акциони план.

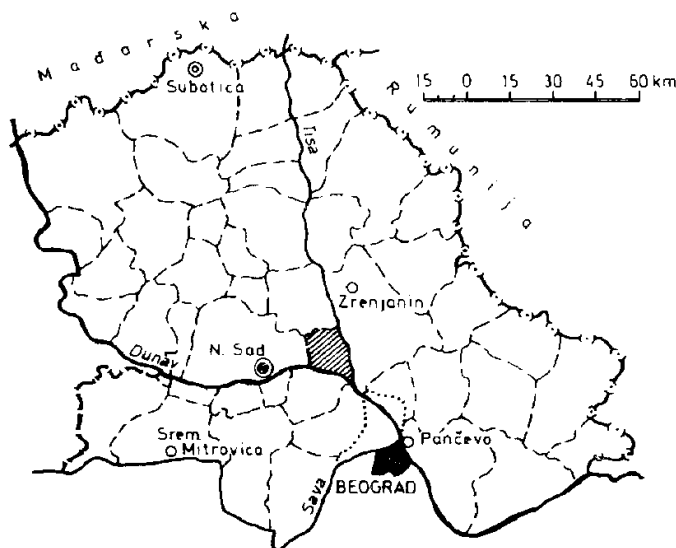
## 1. Анализа контекста

### 1.1. Општи подаци о општини

#### А. Географски положај

Територија општине Тител простире се на крајњем југоистоку Бачке, између Дунава и Тисе. Она има облик неправилног квадрата са јасно издвојеним границама на истоку и југу које чине Тиса и Дунав, док су западна и северна граница више конвенционалне и повучене по линијама којима иду границе атара пограничних места.

Иако две велике реке ограничавају тителску општину са две стране, ипак су само два насеља на рекама док су остала, мање или више, удаљена од река. Тител је непосредно уз десну обалу Тисе и успешно може да користи овај речни пут. Гардиновци, као друго место на реци, већ не може тако успешно да користи Дунав, пошто су изграђени на рукавцу Дунава који би могао бити плован само цри врло високим водостајима. Мошорин и Лок су знатно даље од река, а Вилово и Шајкаш су изразито копнена насеља.



Сл.1 Географски положај општине Тител

Сем пловне Тисе и пловног Дунава који је опкољавају као граничне реке, кроз тителску општину пролазе још два важнија пута. Један везује Нови Сад преко Шајкаша и Титела са Зрењанином, а други Нови Сад преко Шајкаша и Жабља опет са Зрењанином. Ова два пута поред његових река веома повољно утичу на погодност положаја тителске општине, јер омогућавају лакшу везу општине са осталим светом, првенствено са Новим Садам и Зрењанином, а преко Дунава и са Београдом.

Повољност положаја огледа се још у неким елементима. Хидрографско-климатски услови су доста повољни за живот становништва. Клима је умерено континентална. Има довољно топлоте и талога. Зиме су такође, довољно хладне, што је опет веома значајно за уништавање биљних паразита и других штеточина. Сем тога изданска вода је доста плитка па је могућа и разноврснија флора и богатија вегетација.

Најзад, са таквим еколошким условима територија општине Тител располаже и изврсним условима за живот становништва. Археолошки локалитети на лесној тераси и на Тителском брегу убедљив су доказ да је живот постојао и у старијим геолошким периодима када су ритови били замочварени, муљевити и често плавлени високим речним водама.

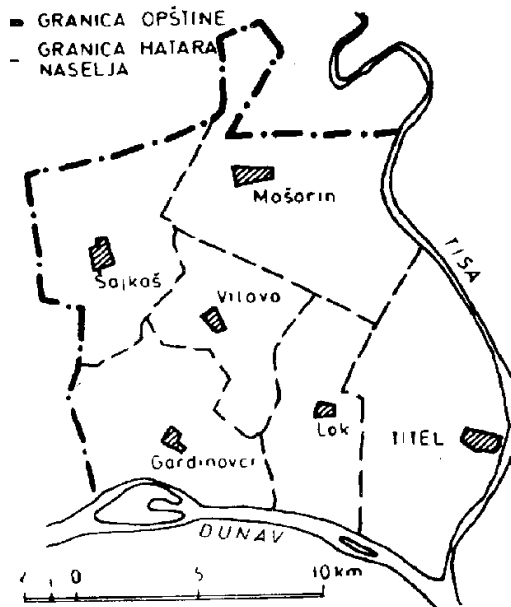
## Б. Границе општине

Источну границу чини Тиса која на читавом сектору има доста правилан ток развијајући само један веома отворен меандар којим обилази Тителски брег. На источној страни Тисе простире се територија општине Зрењанин са којом тителска општина одржава везу преко друмско-железничког моста код Титела.

Јужну границу чини Дунав који такође има доста правилан ток. Ипак на граничном сектору он се разлива у рукавце са којима опкољава Гардиновачку и Лочку аду. Јужно од Дунава, у Срему, простире се општина Стара Пазова и општина Инђија. Са овим општинама тителска општина нема никакве везе, пошто не постоји ни један мост који би их везивао преко Дунава.

Западна граница је окоро праволинијска и повучена је по западним границама сеоских атара Гардиноваца и Шајкаша. На другој страни ове границе, простире се општина Нови Сад.

Северна граница општине се поклапа са северним атарским границама Шајкаша и Мошорина. У суседству ова два села налази се територија жабаљске општине са којом се од Шајкаша одржава друмска веза са Жабљем.



Сл. 2 Границе општине

## В. Величина општине

Територију тителске општине чине атари шест већих и мањих насеља и то: Титела, Лока, Гардиноваца, Вилова, Шајкаша и Мошорина. У описаним границама атари ових насеља обухватају 263,5 квадратна километра од чега је 219 квадратна километра укупно пољопривредно а 197 квадратна километра обрадиво пољопривредно земљиште

Према величини територије тителска општина спада у групу најмањих општина у Војводини.

Величине атара насеља тителске општине веома су различите. Највећи атар има Тител ( $68,6 \text{ km}^2$ ) затим Мошорин ( $68,0 \text{ km}^2$ ), Шајкаш ( $38,6 \text{ km}^2$ ), Гардиновци ( $32,5 \text{ km}^2$ ), Лок ( $29,6 \text{ km}^2$ ) и Вилово ( $26,1 \text{ km}^2$ ). Према броју становника од 17050 тителска општина је такође једна од најмањих у Војводини.

## НАСЕЉА ОПШТИНЕ ТИТЕЛ

### ТИТЕЛ

**Географски положај.** Тител је највеће насеље у подножју Тителског брега. Он има најкарактеристичнији положај од свих бачких насеља у Потисју. Изграђен је на месту где је Тителски брег најближи сремским лесним наслагама у Фрушкој гори. На овом месту, поред тога што је најужа алувијална раван Дунава, најужа је и алувијална раван Тисе. Тител је подигнут тамо где су најуже алувијалне равни двеју највећих река. Северно од Титела је Тителски брег који својом релативном висином од 50 метара доминира читавом околином. Јужно од Тителског брега у ширини од 1,5 километара простире се на дужини од 6,5 км метара тителска лесна тераса, која је веома добро послужила за подизање насеља.

**Кратак историјски преглед.** — Због овако повољног географског положаја Тител се помиње врло рано. Први писани опоменици о њему датирају из 1138. године, а претпоставља се да је постојао већ крајем XI века. Међу првим властодршцима помињу се каноници који су живели у заједници као калуђери. Они су поред верских брига имали задатак да се брину о тителској тврђави, о пристаништу на Тиси и о прелазу преко Тисе с обзиром на то да је на овом месту био значајан прелаз. За своје заслуге тителски - каптол је добио право на 3000 мера соли.

После татарских похода, тителска тврђава се поново обнавља на лесним узвишењима и, са многобројним мочварама које су опкољавале са југа Тителски брег, ова тврђава је представљала изванредно стратегијско упориште.

Тителска тврђава се и у каснијим периодима стално обнавља. Чак је пред појаву Турака 1500. година тителека тврђава добила и мостобран на левој страни Тисе. У то време, отприлике, Тител је могао да има и 50 коњаника, што је евакако доказ да је већ значајно насеље.

У прво време турског господства Тител је био велико насеље. Због тога, а још више због повољног географског и стратегијског положаја, Турци проглашавају Тител седиштем нахије. Али касније Тител, ипак, опада што је исказано и у турским тефтерима. Према њима, Тител је 1554. имао 55, 1570. 50, а 1590. године само 20 пореских обвезника. Међутим, описи Титела из 1573. и из почетка XVII века кажу да је Тител прилично велика варош. Тако први опис каже да је мањи део вароши Титела са тврђавом на Брегу и да је опкољен зидовима од камена. У том делу има и леших башта. Друга већа половина Титела је у подножју брега. Становништво је српско. У цркви су били попови и калуђерице, а слике на зидовима су из новог завета.

### ШАЈКАШ

**Географски положај.** Друго насеље у тителској општини по величини јесте Шајкаш. Он је подигнут на крањем северозападном делу општине, на источним ивичним деловима јужне бачке лесне терасе. За локацију насеља од пресудног значаја су били и други фактори, као: уска алувијална равна која раздваја јужну бачку лесну терасу и Тителски брег и раскрсница путева једног на север (тзв. потиски пут) који спаја Ђурђево-Жабал-Чуруг-Бачко Градиште-Бечеј итд., са познатим подунавским путем који везује Нови Сад-Каћ-Будисаву-Шајкаш са Локом и Тителом и даље преко Тисе са Перлезом у Банату.

**Кратак историјски преглед.** — Шајкаш се први пут помиње 1254. године као неко утврђење. Касније, кроз цео средњи век прелази из руку неког Сентивањија који му је дао име (Сентиван) у руке других феудалаца све док нису завладели Турци. Турски тефтери помињу Сентиван у тителској нахији и то 1554. Године.

Читавих стотину и више година, дакле кроз цео XVII век нема података о Шајкашу. Тада су многа бачка села опустела па је и Шајкаш са оно мало становника ишчезао и постао пуста.



## МОШОРИН

**Географски положај.** — По величини насеља на трећем месту је Мошорин. То је мање село на северној страни Тителског брега, лоцирано на самим плавинама сурдука који се спуштају са Тителоког брега. Локација насеља је заиста изврста, пошто су плавине знатно више од околног ниског ритског земљишта и врло ретко су биле плављене изливеним високим речним и изданским водама. Сем тога на овом месту је спојено више плавина са неколико делова па је створена једна издужена не сувише широка површина која прати подножје Тителског брега у дужини од четири километара.

**Кратак историјски преглед.** — Мошорин се први пут помиње 1553. године и то у тителској нахији. У првој половини XVII века Мошорин се помиње као насељено место, али у другој половини истог века он је ненасељен. Тек пред крај овог века Мошорин поново оживљава доласком Срба под Арсенијем Чарнојевићем 1690. године.

## ГАРДИНОВЦИ

**Географски положај.** Гардиновци су мало насеље тителске општине. Подигнути су на истуреном делу јужне бачке лесте терасе којој се Дунав својим значајним левим рукавцем приближио за око 500 метара.

**Кратак историјски преглед.** — Историја први пут бележи Гардиновце тек у XVI веку, дакле за време Турака. У турским тефтерима се спмиње да припада тителској нахији и да су 1554. године имали 5 порески обавезних кућа, 1570, године 13 и 1590. 27. Кроз цео XVII век о Гардиновцима нема помена, али тек 1699. на некој турској пограничној карти помиње се неки канал Гардиновац, који је управо део Бељанске बारे, јужно од Титела .

## ЛОК

**Географски положај.** У алувијалној равни Дунава изграђено је неколико пешчаних спрудова и острва који својим релативним висинама од 5 до 6 метара доминирају нижим и влажнијим алувијалним тереном. У стручној литератури сматра се да су ова острва и аде нееродираи делови алвијалне терасе коју је Дунав створио својом акумулацијом. Такво једно повеће острво је послужило да се на њему изгради мало насеље по имену Лок.

Становништво Лока је на своме острву, имало места и за насеље, али и за пашњаке и за сетвене површине. У том раном времену није било ни важно бити на неком саобраћајном путу, јер су путеви увек доносили поред робе и многе друге крупне недаће које су понекад биле и судбоносне за живот насеља и становништва у њему. Везе Лока са поменутиим подунавским путем биле су веома лоше — преко поменуте замочварене и барском вегетацијом обрасле алувијалне равни, широке око 300 метара. Преко ње се није могло ни запрегом ни скелом, пошто је запрега тонула у дубоко блато, а скела запињала за подводне спрудове и врбаке.

**Кратак историјски преглед.** Лок се први пут помње 1445. године у бачкој жупанији. Средином XV века он је био у поседу тителског каптола. Кроз цео XVI и XVII век о њему нема помена и тек на једнај турској пограничној карти из 1690. године Лок је добио своју ознаку. Становници овога Лока су, вероватно, досељеници са патријархом Чарнојевићем из 1690.

## ВИЛОВО

**Географски положај** Вилово је на западној страни Тителског брега, такође на плавинама Великог сурдука и сурдука Стражилово.

Топоним „Селиште“ на северозападном делу атара Вилова указује на то да је неко старо село некад било више на северозападу и то на ободу јужне бачке лесне терасе. Да ли је ово село претеча Вилова или Шајкаша не би се могло рећи, пошто не постоје сигурнији подаци.

Данашње село је иаграђено на поменутиим плавинама нешто ниже, где је алувијална раван између Тителског брега и јужне бачке лесне терасе, најужа, свега 1000 метара.

***Кратак историјски преглед.*** Насеље је под именом Фигово забележено прво у крушевском поменику 1702. године. Године 1715. Вилово се помиње већ као утврђење „Вилвар,,.

### 1.3. Демографска кретања и социјална структура

Демографске промене у општини огледају се у продужењу људског века и повећању броја старих, посебно оних изнад 80 година старости, код којих постоји већа или мања зависност од своје уже или шире околине. Постоји знатан број деце која су незаштићена; васпитно запуштена, материјално необезбеђена, ометена у физичком и менталном развоју, све већи број злостављане деце.

Један од најозбиљнијих социјалних проблема је сиромаштво, које је у сталном порасту. Широки слојеви становништва су осиромашени (око 200 породица су корисници материјалног обезбеђења породице, око 300 породица затражи помоћ у новцу или натури), велики је број незапослених (2453 подаци из јуна месеца ове године), погоршано је здравље становништва (посебно велики број психички и физички оболелих (око 110 евидентираних)). Све је већи број особа које се јављају за помоћ због насиља у породици - формиран Тим за за живот без насиља на територији општине од 2005. године.

Већини остарелих особа у стању угрожености животним околностима неопходне су услуге које су превасходно усмерене на организовање њиховог животног окружења (сродника, суседа) и на ангажовање волонтерских хуманитарних организација и удружења грађана.

Потребно је радити на развоју у области друштвене бриге унапређења квалитета живота у старости, у општини обезбедити услове пружања и коришћења услуга помоћи и неге у кући, услуга геронтолошког клуба и услуга алтернативних видова институционалног збрињавања у старости. Што захтева да се такви капацитети оформе при Центру за социјални рад, јер би било нефункционално и неекономично да се ови релативно мали капацитети формирају као самосталне институције. Затим радити на развоју и јачању добровољног рада на подручју општине (када је социјална заштита у питању) и максимално се ангажовати на повећању броја волонтера. Радно активирати у сарадњи са локалном управом зависне – радно - способне кориснике. Они су научени да се ослањају на материјално обезбеђење и тренутне новчане помоћи. Повезивање јавних служби и других организација које пружају непосредне социјалне услуге (са МУП-ом, тужилаштвом, судом, службом за запошљавање, домовима здравља, школама итд.).

Потребно је још веће укључивање локалне самоуправе да у сарадњи са Центром за социјални рад узме све веће учешће на очувању успостављене мреже хранитељских породица (за сада само три хранитељске породице у општини).

Што се тиче стопе различитости кућних примања треба истаћи да средњи слој нестаје и уједно се повећава сиромаштво. Новчане помоћи; (материјално обезбеђење породице од 4.176 – за једног члана до 8.356 CSD за пет и више чланова), једнократне помоћи (око 5000 CSD месечно), додаток на помоћ и негу другог лица (5.218 CSD - све најновији подаци) указује да то нису довољна средства за нормалан, квалитетан живот људи. Посебни проблеми се јављају у време када деца полазе у школу и када су издаци породице знатно већи (куповина књига, школског прибора, гардеробе и сл.).

Ради смањења броја лица која имају потребу за редовним примањем социјалне помоћи треба првенствено, радити на што ранијем откривању проблема. Веома је важно прецизно одредити шта може да подстакне нашу ефикасност. А то је:

- Познавање прилика у којима живе стари људи (у којој мери су нам познати проблеми са којима су суочени стари људи, ко је све заинтересован за проблеме старих, ко у нашем окружењу пружа одређене услуге и предузима активности на задовољавању свакодневних и трајних потреба старих људи, да ли постоје посебни програми бриге о старима и сл.), као и физички оболела лица, злостављани итд.
- Правовремена друштвена заштита (да ли, у којој мери, на који начин и под којим условима људи могу да уживају права која им гарантује држава у области социјалне, здравствене, пензијско-инвалидске и друге заштите, да ли им је остваривање и коришћење тих права познато и доступно и сл.).

- Информисаност грађана и заједнице (да ли су грађани и заједница информисани о потребама и правима старих људи, деце ометене у психо-физичком развоју, злостављане деце, жена и остарелих и сл., да ли имају изграђену свест одговорност за таква лица и сл.).
- Могућност учешћа и активности (да ли грађани појединачно или кроз рад својих удружења или организација добијају сазнања о могућностима учешћа у заштити горе наведених лица, да ли заједница негује толерантан, уважавајући однос према активностима удружења грађана која окупљају или треба да окупљају припаднике горе наведених група и сл.).

## Економија и привреда

У привреди општине Тител доминантно место заузима пољопривреда. Национални доходак општине, око 70%, ствара се у овој привредној грани. Поред ове у општини је заступљена индустријска производња (око 15% Националног дохотка) и услуге (око 10 % Националног дохотка) док остале привредне гране учествују са 5% у стварању Националног дохотка. У привреди општине Тител тренутно послује 36 привредних фирми и 381 приватних предузетника.

Број незапослених, у неколико последњих година, бележи лагани годишњи раст + 4% у просеку годишње. Раст броја незапослених условљен је смањењем броја радних места у привредним фирмама, које су прошле кроз процес приватизације.

Табела број 3. Број запослених

Год	Укупно	Пољопривреда	Индустрија	Грађевинарство	Трговина и угоститељство	Комуналне услуге	Саобраћај и везе	Образовање	Здравство и социјална заштита	Државна управа	Приватни сектор
2004	2281	469	414	89	101	67	100	251	83	92	621
2005	2253	464	389	86	104	65	97	263	90	93	602
2006	2082	461	379	75	87	64	85	262	90	90	489

Табела број 4. Број незапослених

Укупно	2.452
Мушко	1.251
Жене	1.201

Табела број 5. Број људи који чека на посао

прво запослење	1.525 (жене 815)
незапослени који су изгубили посао	927

## 1.2. Корисничке групе

### Стари

Општина Тител спада међу „старије“ општине у Војводини. Овом су допринели пад наталитета, одлазак младих у веће градове. Неповољна старосна структура становништва општине се огледа у чињеници да је од укупно 17050 становника према попису из 2002. године број старијих од 60 година 3635, што је око 21 %. У исто време број младих до 15 година, је 3009 што у процентима износи 17,07.

Сво ови подаци говоре о неповољној старосној структури и о све већој потреби свеобухватне и организоване бриге о старим лицима која све мање могу да сама брину о основним животним, социјалним и здравственим потребама.

### Особе са инвалидитетом

Прецизних података о броју особа са инвалидитетом на територији општине Тител нема.

Према подацима Центра за социјални рад из октобра 2010. године увећано право на негу и помоћ има свега 23 лица а право на МОП (материјално обезбеђење породице) остварује 245 старих лица.

У општини од недавно делују два удружења грађана која окупљају особе са инвалидитетом али се слабост у њиховом раду огледа у чињеници да окупљају незнатан део особа са инвалидитетом.

Старим и болесним особама од 2007 године бави се удружење грађана „Креативно социјални покрет“ Ово удружење пружа услуге кућне неге (геронтодомаћице ) и збрињава око 150 старих лица. Ову ванинституционалну услугу локална самоуправа је учинили одрживом пошто за њу обезбеђује средства из буџета.

Основни проблем особа са инвалидитетом је њихова немогућност да се укључе равноправно у живог заједнице у целини, недоступни су им нормално образовање, здравствена, и социјална заштита, извори информација, могућност запошљавања.

Основна карактеристика ове групе је хетерогеност у односу за узраст, потребе, статус. Такође је одликује мало могућност учествовања у планирању развојних процеса, доношењу одлука, и сложеност дискриминацију . Изузетно велик проценат ове групе карактерише зависност од социјалних давања.

У 2009 години из буџета општине издвојено је око 5 милиона динара, што је око 3% укупног буџета, за разне облике социјалних давања. Овај податак говори о све активнијој улози локалне самоуправе у решавању социјалних проблема ових група.

### Деца

И поред сталних или повремених услуга и активности из области социјалне заштите, образовања, многе услуге нису доступне свој деци која имају потребе за њима. Намеће се потреба за многим услугама које би имале сталан карактер.

### 1.3. Досадашње активности на повећању приступачности

- 2008 године донета је Стратегија развоја социјалне заштите општине Тител. Она представља добар основ за решавање проблема маргинализованих група.
- Покренута иницијатива за обезбеђивање архитектонске приступачности јавних објеката.
- 2009 године на улазу поште у Тителу постављена коса рампа.
- У процес израде стратегије развоја општине Тител укључена су и удружења особа са инвалидитетом.
- Постоје мотивација и кадровски ресурси за решавање проблема приступачности.

### 1.4. Обрада података и анализа стања

Која се говори о особама са инвалидитетом основни проблеми су:

- Недовољна информисаност о потребама ове групе, предрасуде у односу за ОСИ, проблеми у финансирању удружења ОСИ, непостојање добре базе података о броју ових особа, недовољан број волонтера, обученог кадра, незапосленост и сиромаштво.
- Недовољно развијене услуге социјалне заштите за ову категорију становништва на локалном нивоу.
- Као највећи проблем јављају се архитектонске баријере у свим јавним објектима.

На основу SWOT анализе утврђене су следеће:

#### Снаге

1. Спремност локалне самоуправе за решавање проблема
2. Формиран тим за праћење решавања питања приступачности
3. Израђена Стратегија развоја социјалне заштите за општину Тител

#### Слабости

1. Недовољна информисаност грађана о потребама особа са инвалидитетом и о концепту пројекта „Дизајн за све“.
2. Непостојање базе података о броју ових особа и анализе стања са аспекта приступачности.
3. Неодговарајућа постојећа решења за неприступачност објеката, информација, услуга и роба.
4. Недостатак финансијских средстава
5. Непромелјиве казнене мере од стране инспекцијских служби.

#### Могућности

1. Позитивне законске и подзаконске одредбе
2. Опредељење локалне самоуправе за стратешке процесе
3. Буџетирање
4. Постојање пројекта „Мрежа градова и општина за све“.

## Препреке

1. Изостанак санкција за непоштовање законских одредби
2. Недовољна финансијска средства
3. Политичка нестабилност која се огледа кроз честе изборне циклусе.

## 2. Стратешки циљеви

Након извршене анализе дефинисали су циљеви усвајања приступачности кроз.

**Обезбеђене повећаног нивоа приступачности за све грађане општине кроз примену концепта „Дизајн за све“**

## 3. Специфични циљеви, задаци и активности

Стратешки циљ има 4 специфична циља и задатка као и укупна 20 активности што све заједно чини Акциони план .

### Специфични циљ 1.

**Формирање приступачног простора у складу са прописаним стандардима, приликом реконструкције простора за услужни центар општине.**

**Задатак 1.1.** До јануара 2013 године приликом реконструкције дела зграде општине Тител имплементирати стандарде приступачности постављањем косих рампи са рукохватима.

### Активности:

- Доношење одлуке о приступању изради пројекта прступачности простора за услужни центар општине.
- Планирање потребног простора са документацијом за издавање дозволе за реконструкцију.
- Обезбеђивање финансијске конструкције
- Израда пројекта
- Јавна расправа, оцена јавности и пројекту
- Прибављање дозволе
- Реализација јавне набавке
- Извођење радова, технички пријем, отварање

### Специфични циљ 2:

**Пројекат постављања светлосне и звучне сигнализације и оборених ивичњака на коловозу, на раскрсници улица Главна, Змај Јовина, Јована Рајића у Тителу .**

**Задатак 2.1.** До септембра 2011 реализовати овај специфични циљ на раскрсници у центру Титела.

**Активности:**

- Доношење Одлуке о семафоризацији расирснице
- Доношење Одлуке о финансирању предвиђених радова
- Прикупљање података и израда пројектно техничке документације
- Извођење радова

**Специфични циљ 3:**

**Модернизација и побољшање система јавне расвете у складу са међународним фотометријским стандардима и енергетском ефикасношћу.**

**Задатак 3.1.** До јануара 2012 године извршити све активности на спровођењу програма реконструкције и модернизације система јавне расвете, заменити застарелу живичну расвету новом квалитетнијом натријумовом која је бољих фотометријских карактеристика и већих уштеда електричне енергије.

**Активности:**

- Усвојити Одлуку о унапређењу енергетске ефикасности
- Усвојити Програм реконструкције и модернизације система јавне расвете.
- Формирати базу података јавног осветлења
- Обезбедити подршку финансирања пројекта
- Израдити пројектну документацију
- Приступити радовима по пројекту на реконструкцији система јавне расвете.

**Специфичан циљ 4:**

**Повећање нивоа свести грађана о потреби стварања приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“**

**Задатак 4.1.** До краја 2011. године спровести медијску кампању о потребама стварања окружења приступачног за све.

**Активности:**

- Припрема садржаја и материјала за кампању
- Спровођење кампање о вредностима окружења приступачног за све

#### **4. Механизми за имплементацију**

У циљу обезбеђења ефикасне имплементације Акционог плана поред тима који је израдио план, овим документом се одређују механизми и процедура за координисане активности:



1. Тим за приступачност општине Тител прати, координира и врши мониторинг спровођења акционог плана и припрема извештаја.
2. Општинско веће једном годишње разматра извештај о спровођењу Акционог плана и усваја предлог мера за наредну годину.
3. Тим за приступачност годишње спроводи евалуацију постигнутих стратешких активности и остварених резултата са циљем идентификовања спорних стратешких питања и предлагањем прилагођавања стратешког документа утврђеним потребама, у складу са новим околностима.
4. Тим за приступачност прати реализацију пројекта „Дизајн за све“ учествовањем на састанцима а све у циљу обезбеђења услова за задовољење потреба свих грађана.
5. Тим за приступачност презентује задатке и активности у процесу доношења буџета општине како би се обезбедила финансијска подршка за њихову реализацију.
6. Тим за приступачност сачињава годишњи план свог рада и послеђује га председнику Општине на усвајање.

## 5. Праћење и оцена успешности

Циљ мониторинга и евалуације спровођења плана је да се континуирано прикупљају подаци о процесу имплементације циљева, задатака и активности и процењује постизање резултата.

Мониторинг се спроводи од 2011-2014 у континуитету. Евалуација односно процена ће се спроводити периодично али и на завршетку процеса имплементације Плана.

## 6. Ресурси

Под ресурсима се подразумевају сви расположиви капацитети локалне самоуправе. То су:

- 1) **Људски ресурси** – различити профили стручњака који своја знања стављају у функцију стварања окружења приступачног за све.
- 2) **Материјални ресурси** – сва постојећа инфраструктура, опрема и зграде којом располажу учесници у различитим интересним областима.
- 3) **Управљачки ресурси** – важећи закони и друга правна акта као и партнерство на реализацији Акционог плана.
- 4) **Финансијски ресурси** – то су средства из буџета општине, виших нивоа власти и других извора.

## 7. План комуникације

План комуникације је усмерен на значајније учешће грађана у доношењу Плана кроз подизање нивоа свести о потреби стварања приступачног окружења за све.

Основни циљ комуникације је обавештавање свих партнера и корисника и мобилизација најшире заједнице на акцију.

Фазе комуникације су:

- 1) Укључивање општине Тител у процес израде Акционог плана
- 2) Процес израде поменутог документа
- 3) Промоција стратешких циљева
- 4) Имплементација стратегије



**Акциони план Приступачност – Дизајн за све  
Општина Тител**

<b>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. : Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“</b>							
<b>СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ: Формирање приступачног простора у складу са прописаним стандардима, приликом реконструкције простора за услужни центар општине Тител</b>							
<b>ЗАДАТАК: До јануара 2013 приликом реконструкције дела зграде општине Тител имплементирати стандарде приступачности: реконструкција дела степеништа за рампе са рукохватима и реконструкција унутрашњег простора: уграђивање ручки у тоалетима и остало</b>							
Активности	Перод реализације (од-до)	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
						Буџет	Други извори
Доношење Одлуке пристапању изради пројекта за обезбеђење приступачности објекта услужног центра општине Тител	Мај 2011	Седница Општинског већа и Скупштине - записници	Одлука ОВ и Скупштине	ОУ	ЈП „Простор“ Тител, Центар „Живети усправно“, Удружење за ревизију приступачности	Општина Тител	Министарство за државну управу и локалну самоуправу и Покрајински секретаријат за локалну самоуправу
Планирање потребног простора са документацијом за издавање грађевинске дозволе за реконструкцију	Јуни 2011	Сагласност локалне самоуправе	Пројекат	ОУ	ЈП „Простор“ Тител		

Доношење Одлуке о финансијској конструкцији	Јул 2011	Седница ОВ	Одлука	ОУ			
Израда пројекта од стране лиценцираних лица	Новембар 2011	Прокетна документација	Пројекат	ОУ, ЈП „Простор“ Тител			
Јавна расправа и трибина – оцена јавности о пројекту реконструкције са свих аспеката	Новембар – децембар 2011.	Јавна расправа трибина	Записници, мишљења, сугестије	ОУ	ЈП „Простор“ Тител, Удружење за ревизију приступачности, центар „Живети успешно“		
Прибављање грађевинске дозволе	Децембар 2011	Документација	Грађевинска дозвола	ОУ, ЈП „Простор“ Тител			
Реализовање јавне набавке	Март 2012	Седница комисије за јавне набавке	Записник комисије за јавне набавке	ОУ, ЈП „Простор“ Тител			
Извођење радова, технички пријем, отварање	Децембар 2012	Седнице и састанци	Уговор са извођачем, ситуација, извештај комисије за технички пријем, употребна дозвола, фотографије снимци итд.	ОУ, ЈП „Простор“ Тител			

**Акциони план Приступачност – Дизајн за све  
Општина Тител**

<b>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. : Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“</b>							
<b>СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ: Пројекат постављања светлосне и звучне сигнализације и оборених ивичњака на коловозу, на раскрсници укица Главна, З.Јовина и ул. Јована Рајића у Тителу</b>							
<b>ЗАДАТАК: до септембра 2011. год. приликом реализације пројекта, бити ће постављени говорни модули за помоћ у оријентацији слепих и слабовидних особа приликом преласка семафоризације раскрснице у центру Титела</b>							
Активности	Перод реализације (од-до)	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
						Буџет	Други извори
Доношење Одлуке о семафоризацији раскрснице	До јануара 2011	Седница Општинског већа и Скупштине	Одлука ОВ и Скупштине	ОУ	ЈП „Простор“ Тител	Општина Тител	Средства из фонда Покрајинског секретаријата за саобраћај
Доношење одлуке о финансирању предвиђених радова	До марта 2011	Седница ОВ	Одлука	ОУ			
Прикупљање и израда потребне пројектне документације	Од I до VI 2011	Документација	Локацијска дозвола	ОУ	ЈП „Простор“ Тител		
Извођење радова на семафоризацији и постављању говорних модула	Од VII закључно са IX 2011.	Седнице и састанци	Главни пројекат Медијски материјал фотографије и снимци	ОУ	ДОО „Селма“ Суботица		

**Акциони план Приступачност – Дизајн за све  
Општина Тител**

<b>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. : Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“</b>							
<b>СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ: Модернизација и побољшање система јавне расвете на територији општине Тител у складу са међународним фотометрским стандардима и енергетском ефикасношћу</b>							
<b>ЗАДАТАК: до јануара 2012. год. извршити све активности на спровођењу програма реконструкције и модернизације система јавне расвете, заменити застареле живине расветне уређаје са новим квалитетним натријумовим сијалицама које су бољих фотометрских карактеристика и великих уштеда у потрошњи ел.енергије</b>							
Активности	Перод реализације (од-до)	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
						Буџет	Други извори
Усвојити одлуку о унапеђењу енерг. ефикасности	XII 2010 – I 2011.	Седница Општинског већа и Скупштине	Одлука ОВ и Скупштине	ОУ	ЈП „Простор“ Тител	Општина Тител 33%	ГТЗ 33% Секретаријат за енергетику 33%
Усвојити програм реконструкције и модер.система јавне расвете	I 2011.	Седнице ОВ и Скупштине	Идејни пројекат	ОУ	ГТЗ		
Формирати базу података јавног осветљења	Од I до V 2011	Састанци	База прикупљених података, записници и белешке	ЈП „Простор“ Тител	Пројектантска кућа		
Обезбедити подршку финансирања пројекта	Од I до III 2011.	Састанци	Уговори, протоколи о сарадњи		Секретаријат за енергетику		

Прикупити и изградити пројектну документацију	I – V 2011.	Састанци	Пројекта документација	ЈП „Простор“ Тител	Пројектантска кућа		
Приступити радовима по пројекту на реконструкцији система јавне расвете	VI 2011	Седнице и комисије	Уговор са извођачем, извештај комисије за технички пријем, употребна дозвола, фотографије, снимци итд.	ЈП „Простор“ Тител	Предузеће за изградњу и рекон. Јавне расвете		



**Акциони план Приступачност – Дизајн за све  
Општина Тител**

<b>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. : Повећање нивоа приступачности за све грађане кроз примену концепта „Дизајн за све“</b>							
<b>СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ: Модернизација и побољшање система јавне расвете на територији општине Тител у складу са међународним фотометрским стандардима и енергетском ефикасношћу</b>							
<b>ЗАДАТАК: до јануара 2012. год. извршити све активности на спровођењу програма реконструкције и модернизације система јавне расвете, заменити застареле живине расветне уређаје са новим квалитетним натријумовим сијалицама које су бољих фотометрских карактеристика и великих уштеда у потрошњи ел.енергије</b>							
Активности	Перод реализације (од-до)	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
						Буџет	Други извори
Усвојити одлуку о унапењјењу енерг. ефикасности	XII 2010 – I 2011.	Седница Општинског већа и Скупштине	Одлука ОВ и Скупштине	ОУ	ЈП „Простор“ Тител	Општина Тител 33%	ГТЗ 33% Секретаријат за енергетику 33%
Усвојити програм реконструкције и модер.система јавне расвете	I 2011.	Седнице ОВ и Скупштине	Идејни пројекат	ОУ	ГТЗ		
Формирати базу података јавног осветљења	Од I до V 2011	Састанци	База прикупљених података, записници и белешке	ЈП „Простор“ Тител	Пројектантска кућа		
Обезбедити подршку финансирања пројекта	Од I до III 2011.	Састанци	Уговори, протоколи о сарадњи		Секретаријат за енергетику		
Прикупити и израдити пројектну	I – V 2011.	Састанци	Пројекта документација	ЈП „Простор“ Тител	Пројектантска кућа		

документацију							
Пристаупити радовима по пројекту на реконструкцији система јавне расвете	VI 2011	Седнице и комисије	Уговор са извођачем, извештај комисије за технички пријем, употребна дозвола, фотографије, снимци итд.	ЈП „Простор“ Тител	Предузеће за изградњу и рекон. Јавне расвете		